

да пазят своя език и да възприемат друг (неромски) език. В резултат тяхната езикова реализация е придобила дуалистичен характер и природа - езотерична в собствените им среда и екзотерична спрямо езика на народа, в земите на който те се установяват да живеят.

Едва ли е нужно да подсказвам, че тази особена езикова ситуация е отвеждала, от една страна, към стагнация на техния изконен език, а, от друга - към тяхното обогатяване с неромска езикова (и друга) култура. Нещо повече, доколкото трудово-професионалната, общественно-политическата и културно-образователната реализация на ромите е трябвало да се основава и да се осъществява предимно на неромски език, естествено е сред тях да функционира постоянен процес на ограничаване на употребата на ромския език (предимно във вътрешногруповите взаимоотношения - лични, семейни и други). Нещо повече, дори и процес на постепенен отказ от него, на постепенно изоставане на билингвизма и преминаване на позициите на монолингвизма, но вече на неромска езикова основа.

Демографско-статистическите данни за циганите у нас са една крайно противоречива илюстрация на казаното токущо, поради което и ще приведа част от тях.

### Населението в България по език<sup>32</sup>

Година	Български	%	Турски	%	Цигански	%
1900	2 887 860	77,1	539 656	14,4	89 549	2,4
1910	3 523 151	81,2	504 681	11,6	76 387	1,8
1920	4 041 276	83,4	542 904	11,2	61 555	1,2
1926	4 585 620	83,7	607 763	11,1	81 996	1,5
1934	5 274 854	86,8	618 268	10,2	80 532	1,3
1946	6 151 424	87,5	701 141	10,0	99 270	1,4
1965	7 382 394	89,7	758 832	9,2	58 873	0,7
1992	7 311 000	86,3	829 000	9,8	257 000	3,0

Анализът на тези данни може да се направи само в някакъв условен план, защото те са изведени върху основата

<sup>32</sup> До 1926 г. в преброяванията е наблюдаван матерния език, докато през 1934, 1946 и 1965 г. е наблюдаван говоримия език, и чак сега, през 1992 г., отново се наблюдава майчиния език.